

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство просвещения Российской Федерации
Государственное бюджетное общеобразовательное учреждение "Средняя общеобразовательная школа № 19
с.п.Сагопши"

РАССМОТРЕНО
методическим объединением
учителей

Мурзабекова Ф.С.

Протокол №1

от "31" 08 2023 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по УВР

Гарданова Э.Ю.

Протокол №1

от "31" 08 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО
Директор

Коригова М.М.

Приказ №39

от "01" 09 2023 г.

4 классе дешар хъехара календарни тематически план.

2023

№ арг 1.	Лерх1 а ха	Йол а ха	Сахъ ат	Урока тема	Дешара балха кертера тайпаш, дешархочун ха дезара лерх1ам.
1			1	І чет. Даьй – мохк-Г1алг1айче. 8 с. .Хамхоев А. «Г1алг1ай мохк». Яндиев Дж. «Тахан со г1озваьнна...»	Чулоацам тахкар, эпитет, олицетворени, антонимаш, синонимаш хъалаха хар, байт оттаяра бокъонаш йовзар, цох къамаьл дар. Мотт шаьрбар, дувзаденна къамаьл де хар, хаттара жоп дала а ,эша дош, предложени текста юкьера хъалаха хар. Оаз тоаеш дешар, автора хетар оазаца д1аалар. Ший метта хозал йовзар, къайленаш тахкар, мехкацара а меттацара а безам совбаккхар. Дешара лоарх1ам хар.
2			1	Гагиев Г. «Къамаьл». Осмиев Хь. «Ма къаьга доаг1а...»	Чулоацам тахкар, эпитет, олицетворени, антонимаш, синонимаш хъалаха хар, байт оттаяра бокъонаш йовзар, цох къамаьл дар. Мотт шаьрбар, дувзаденна къамаьл де хар, хаттара жоп дала а ,эша дош, предложени текста юкьера хъалаха хар. Оаз тоаеш дешар, автора хетар оазаца д1аалар. Ший метта хозал йовзар, къайленаш тахкар, мехкацара а меттацара а безам совбаккхар.
3			1	Чахкиев С. «Магас». Гагиев Къ. « Магас-г1ала».	Байтий юкьара кертера тема хъаала хар, халача кердача дешай ма1ан де, уж нийса а шаьра а дешара болх бар. Чулоацам хъабувца ха, кертера уйла хъаала, йоазонхочо байт оттаеш лелаю литературни приёмаш хъаювца. Кхыча йоазонхой Магасах лаьца язъь байташ лахар. Мотт шаьрбар, дувцара къамаьл оттаде хар. Ше г1алг1ай къаман дакъа долга, везаш волга, бергбола пайда малаг1а ба ховш дешархо хилар.
4			1	Чахкиев С. «Наьсаре»	Х1аман белгалонаш ювцаш йола текст тахка хар, чулоацамах дувца а, кертера уйла хъаала а хар. Шаьра деша, дешай ма1ан тахка, кицаш доаладе хар. Ше вахаш волча моттигах дувца хар, из моттиг 1ойилла шу хар, карта оттаде дар. Ший мехках доаккхал дар, из безар.
5			1	Кодзоев Т. « Г1ишлонхой 1уйре». Озиев С. « Даьхен ираз 1алашде».	Байтий юкьара кертера тема хъаала хар, халача кердача дешай ма1ан де, уж нийса а шаьра а дешара болх бар. Чулоацам хъабувца ха, кертера уйла хъаала, йоазонхочо байт оттаеш лелаю литературни приёмаш хъаювца. Тайп- тайпарча балхах хар, цу балхашца ший вахар дувзаде хар, къахьегамах кхетам хилар, къахьегам безар, цун дозал хар. Оаз тоаеш деша, йоазонхочун дог-уйла оазаца хъахойта хар.
6			1	Вай байракх. Вай герб. Паччахьалкхен гимнах.	Х1аман белгалонаш ювцаш йола текст тахка хар, чулоацамах дувца а, кертера уйла хъаала а хар. Шаьра деша хар: дешаш метта доккхий таьрахьаш а. Паччахьалкхе хъахинна шу ха, ший къаман сийленах дувца а ха. Даьхе еза, из лораяра балхаш хар
7			1	Г1алг1ай республика Конституци.Гагиев Г. «Вай Конституцех»	Х1аман белгалонаш ювцаш йола текст тахка хар, чулоацамах дувца а, кертера уйла хъаала а хар. Шаьра деша хар: дешаш метта доккхий таьрахьаш а. Паччахьалкхе хъахинна шу ха, ший къаман сийленах дувца а

					ха. Даъхе еза, из лораяра балхаш хар. Республика кертера бокъо малаг1а я хар, берий бокъонаш хар.
8			1	Классал арахъа дешар. «Берех, берий г1улакхех дола дувцараш».	Тайп-тайпарча йоазонхой берий вахарах йола произведенеш хар, книжкаш дешар. Дийшачун кертера уйла хъаала хар, чулоцам хъабувца а тахка а хар. Текста доаг1а кица доаладе хар. Шаъра а оаз таоеш деша а ха. Дийшачох пайда эца ха, дешара безам т1абахийтар, меттацара безам совбаккхар.
9			1	Хъамсара 1алама сурташ. 4 с. Гагиев Г. «Г1аънаш лега ха». Торшхоев И. «Хъунаг1ара гуйран 1уйре».	Байтий чулоацам тахка, хъабувца хар. Дувзаденна къамаъл шаърдар. Х1аман белгалонаш хъахьокха дешаш юкъекхувла, дешашца 1алама сурт дила хар. Байта оттае 1омавалар, кхыча йоазонхой гуйрех лаъца байташ хар. Зем кхебар, 1алама хозле еза, из зе, из лорae дешархо 1омавар. Ше 1аламца бувзам болаш волга, х1ара саг 1алама дакъа долга ховш хилар
10			1	Шадиев С. «Эггара боккхаг1бола чкъаъра»	Дувцара чулоацам тахкар, лоацца хъабувцар, план оттаяр. Шаъра а оаз тоаеш а дешар, абзацах дешар, цу абзаца кертера предложени хъаалар. Мотт шаърбар, словарикаца болх бе хар, кертерадар къоастаде хар. Берашта юкъе ший уйлаш хъаала а шийна хетар хъаала а оза ца луш хилар. Тоабаца болх бе хар, в1аши новкъостал деш хила хар.
11			1	Саракаев Хъ. «Аьрки сала1ар»	Дувцара чулоацам тахкар, лоацца хъабувцар, план оттаяр. Шаъра а оаз тоаеш а дешар, абзацах дешар, цу абзаца кертера предложени хъаалар. Мотт шаърбар, словарикаца болх бе хар, кертерадар къоастаде хар.
12			1	Веджижев А. «Эг1ар»	Дувцара чулоацам тахкар, лоацца хъабувцар, план оттаяр. Шаъра а оаз тоаеш а дешар, абзацах дешар, цу абзаца кертера предложени хъаалар. Мотт шаърбар, словарикаца болх бе хар, кертерадар къоастаде хар. Тоабаца болх бе хар, в1аши новкъостал деш хила хар. Текста доаг1а кица доаладе хар. Эг1ара бахъан тахка а, из хойташ дола текста юкъера дешаш хъалаха а, диалог е а хар. Дийшачох пайда эца хар.
13			1	Къахъегам,г1улакх, эздел – вай доттаг1ий ба. 8с. Плиев М-С. «Кхоанен даьй».	Чулоацам тахкар, дувзаденна къамаъл дар, шаъра а хоза дешар. Керда дешаш хар, цар ма1ан дашхар. Текста кертера уйла малаг1а я хъаала хар. Кхоанен уйла еш хила везар хъехар. Ший кхоане мишта хиларга лерх1 хар. Дешара лоарх1ам хар.
14			1	Осмиев Хъ. « Безам ба са». Ужахова Х. «Г1ишлонхой».	Чулоацам тахкар, дувзаденна къамаъл дар, шаъра а хоза дешар. Керда дешаш хар, цар ма1ан дашхар. Текста кертера уйла малаг1а я хъаала хар. Кхоанен уйла еш хила везар хъехар. Ший кхоане мишта хиларга лерх1 хар.
15			1	Берсанов Х. «Дикадар , водар».	Дийшачун корта бе хар. Чулоацам хаттарашца тахка а, лоацца хъабувца хар. Хоржаш деша хар. Кица доаладе а цун ма1ан дашха а хар. Дешара дозал хар, дешара моттиг ший кхоанен юкъе малаг1а я а хар. Дика оамалаш йовза.

16			1	Костоев I. «Къоанои КIанти».	Дийшачун корта бе хар. Чулоацам хаттарашца тахка а, лоацца хъабувца хар. Хоржаш деша хар. Кица доаладе а цун маIан дашха а хар. Шаъра деша хар. Шин сага сурт-сибата башхо хъалаха а, цар оамалаш вIаши йиста а хар. ГIалгIай къаман вахара юкъе сий яхача деша маIан де а, цох дувца хар.
17			1	Плиев М.-С. «Йиъ хъажкIа».	Сага сурт-сибат дешашца оттаде хар, оамалаш вIаши йиста хар. Чулоацам тахка, из хъабувца хар, Хоржаш деша, дувцара доакъашхошта хълхара деша хар. Хаттара жоп ле а, из текста юкъера хъалаха а хар. Шаъра деша хар, дийшачун корта бе хар. Дувцар тохкаш деча къамаъла юкъе дакъа лаца а, шийна нийса хетар дувца хар.
18			1	Шадиев С. «Лейлай цIай».	Сага сурт-сибат дешашца оттаде хар, оамалаш вIаши йиста хар. Чулоацам тахка, из хъабувца хар, Хоржаш деша, дувцара доакъашхошта хълхара деша хар. Хаттара жоп ле а, из текста юкъера хъалаха а хар. Шаъра деша хар, дийшачун корта бе хар. Дувцар тохкаш деча къамаъла юкъе дакъа лаца а, шийна нийса хетар дувца хар.
19			1	Шадиев С. «ХъагI».	Сага сурт-сибат дешашца оттаде хар, оамалаш вIаши йиста хар. Чулоацам тахка, из хъабувца хар, Хоржаш деша, дувцара доакъашхошта хълхара деша хар. Хаттара жоп ле а, из текста юкъера хъалаха а хар. Шаъра деша хар, дийшачун корта бе хар. Дувцар тохкаш деча къамаъла юкъе дакъа лаца а, шийна нийса хетар дувца хар.
20			1	Кл. ар. дешар. « Осмиев Хъ. байташ».	Лоацца йоазонхочун вахарахи кхолламахи дувца хар. Дагахъа цу йоазонзочун ши-кхо байт хар. Шаъра дешар йоазонхочун уйла оазаца дIахойташ. Дувцара къамаъл оттаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкъе ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкъедоаладар. Рифма фуй хар.
21			1	Халкъа багахбувцам. 9 с. «Багахбувцама дош-хозала хъаст» Танкиев А . Иллеш.	Научни а литературни а текст фуй хар. ХIаман белгало ювца хар, къамаъла юкъе кицаш юкъекхувлар, цар маIан дашхар. Багахбувцамах кхетам хилар. Кхыдола иллеш лахар, уж дIаяздар. Шаъра деша хара хетабаъ болх бар, дошлоргаца болх бар.
22			1	Кицаш. Ховли – довзалеш.	ХIаман белгало ювца хар, Кицаш а ховли-довзалеш а тематиках декъа хар. Дувзаденна къамаъл де хар. ВIаши ладувгIа а къамаъла юкъе дакъа лаца а, сий де а ха деза дешархошта. ГIалгIай мотт безаболийташ, метта кIоаргал тохкаш болх бар.
23			1	Фаълга хълха оалараш. «Тешаме новкъост» (фаълг).	ВIаши ладувгIа а къамаъла юкъе дакъа лаца а, сий де а ха деза дешархошта. ГIалгIай мотт безаболийташ, метта кIоаргал тохкаш болх бар. Чулоацам хаттарашца тахка хар, хъабувцар, шаъра дешар. Ший оамалех дувца хар, ший доттагIа сурт-сибат дила хар.

24			1	«Берза дув» , «Борзи ж1алии» (фаьлгаш).	В1аши ладувг1а а кьамаьла юкье дакъя лаца а, сий де а ха деза дешархошта. Г1алг1ай мотт безаболийташ, метта к1оаргал тохкаш болх бар. Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаьра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар.
25			1	«Маьра к1аьнк» (фаьлг).	В1аши ладувг1а а кьамаьла юкье дакъя лаца а, сий де а ха деза дешархошта. Г1алг1ай мотт безаболийташ, метта к1оаргал тохкаш болх бар. Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаьра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар.
26			1	«Дошо фийг (фаьлг).	Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаьра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар. Дешашца сурт-сибат дила хар. Дикадар, водар кьоастаде хар.
27			1	«Кхо хьехар» (фаьлг). «Кье саги борзи» фаьлг.	Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаьра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар. Дешашца сурт-сибат дила хар. Масалаш кхувла, текста доаг1а кицаш кхувла хар.
28			1	«1овдалча берзах бола фаьлг».	Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаьра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар.Дешашца сурт-сибат дила хар. Масалаш кхувла, текста доаг1а кицаш кхувла хар.
29			1	Кл. ар. дешар. « Плиев М.-С. Байташ».	Лоацца йоазонхочун вахарахи кхолламахи дувца хар. Дагахьа цу йоазонзочун ши-кхо байт хар. Шаьра дешар йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара кьамаьл оттаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкье ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкьедоаладар. Рифма фуй хар.
30			1	Машараи доттаг1алаи т1ехьа. 7 с. «Доттаг1а» Гагиев Г.	Шаьра дешар йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара кьамаьл оттаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкье ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкьедоаладар. Дийшачун корта бе хар. Поэта кхыйола байташ хар.
31			1	Мальсагов К. З. «Наьна мотт», «Сердалонга бода никъ.» Котиева Н.	Йоазонхочо г1алг1ай мотт кхоллара баьча балхах хар, цун моттиг хар г1алг1ай литература юкье. Лоацца вахарахи кхолламахи дувцар. Ши-кхо произведени хар. Ши байт в1аши йистар, цар кертера уйла хьаала хар. Шаьра деша хар, мотт безар, ший кхетам шербар.
32			1	«Осканов Суламбик-халкъя турпал» Котиева Н.	Турпала вахарах дувца хар, цун валара бахьан тахка а, цох кьамаьл де а хар. Г1алг1ай турпалхой бовзар, цар г1улакхех дувца а пайда эца а хар. Даьхенцара безам совбаккхар, мохк лорабе безарах кхетам балар. Шаьра дешар, текст тахкар, хьаювцар, дийшачун корта бар.
33			1	«Машар» Гагиев Г. «Ма дика дар...» Хамхоев	Шин поэта байтий чулоацам в1аши бистар,литературни приёмах дувцар, шаьра, оаз таоеш дешара болх бар, юкьярадар хьаала хар. Кертерча уйлах

				А.	къамаъл дар. Мотт шаърбар. Машарах бола кхетам шербар.
34			1	« Сона байнаб тлом» Вышегуров. М. «Бераш даьхен кхоане я», Осмиев Хь. «Шоайла машар лоаттабе» Озиев С.	Шаьра дешар йоазонхочун уйла оазаца длахойташ. Дувцара къамаъл оттаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкъе ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкъедоаладар. Машарах бола кхетам шербар.
35			1	«Хаьхочун да» Чахкиев С.	Турпала вахарах дувца хар, цун валара бахьан тахка а, цох къамаъл де а хар. Г1алг1ай турпалхой бовзар, цар г1улакхех дувца а пайда эца а хар. Даьхенцара безам совбаккхар, мохк лорабе безарах кхетам балар. Шаьра дешар, текст тахкар, хьаювцар, дийшачун корта бар.
36			1	Кл. ар. дешар Хашагульгов I «Лийг»» .	Шаьра дешар йоазонхочун уйла оазаца длахойташ. Дувцара къамаъл оттаде хар. Чулоацам хьабувцар, хоржаш деша, план оттае хар. Сага Iаламцара бувзамах дувца хар, Iалам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар.
37			1	Г1алг1ай йоазонхой. 12 с. Озиев С. «Къахьегам» , «Кадайли мекъали» , «Совг1ат».	Поэта байтий чулоацам в1аши бистар,литературни приёмах дувцар, шаьра, оаз таоеш дешара болх бар, юкъарадар хьаала хар. Кертерча уйлах къамаъл дар. Мотт шаърбар. Наха юкъе ший моттиг хар, х1ара сага къаьстта ший уйла-нигат хила дезарах кхетам хилар.
38			1	Озиев С. «Бераш-дегаг1оз»	Поэта байта чулоацам хар, хьабувцар, цун уйла д1аалар. Байта чулоацамца болх бе хар. Литературни приёмаш йовзар. Шаьра дешар, в1аши хаттараш дала хар. Байт кхолла хар.
39			1	Зязиков Б. «Б1аьсти».	Шаьра дешар йоазонхочун уйла оазаца длахойташ. Дувцара къамаъл оттаде хар. Чулоацам хьабувцар, хоржаш деша, план оттае хар. Сага Iаламцара бувзамах дувца хар, Iалам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар.
40			1	Осмиев Хь. «Керда шу» , «Б1аьсти йоаг1а».	Поэта байтий чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, кертера уйла къоастае хар. Шаьра дешар, хоржаш дешар, план оттаяр. Къамаъл шаърдар, поэецара безам кхоллар.
41			1	Муталиев Хь. «Кулгаши б1аргаши». «Б1аьстан дог1а».	Шин байта чулоацам в1аши бистар, кертера уйла хьаала хар. Эпитеташ, олицетворенеш хьалеха хар. Чулоацам хьабувцар, план оттаяр. Б1аьстан дозаллах лаьца дувцар, цун моттиг сага вахара юкъе малаг1а я хар. Мотт шаърбар, сочинени кхолла хар.
42			1	Яндиев Дж. «Лермонтовга».Яндиев Дж. «Iа» , «Б1аьсти».	Поэта вахарахи кхолламахи дувца хар, цун ши-кхо байт дагахьа хар. Байтий чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байташ чура дешашца. Дошлоргаца болх бе хар, кердача дешай ма1ан дашха хар. Къаман йоазонхой балхах лаьца дувцар, цар мел боккха пайда бу дувцар, цар сий дар, цар хьехарашка ладувгар.

43			1	Веджижев А. «Мух». Веджижев А. «Низа овла»	Йоазонхочун произведенеш тахкар, чулоацам хябувцар, цун яздар оамал мишта я хар. Произведенешкара эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хялехар, кердача дешай ма!ан дар. Шаьра дешар, хаттараш в!аши тела хар, жоп дизза хургдолаш шийгара т!атоха хар. Дийшачун корта бар.
44			1	Чахкиев С. «Безама юххьанцара оаг!илг»	Произведени тахкар, чулоацам хябувцар, йоазонхочун яздар оамал мишта я хар. Произведе чура эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хялехар, кердача дешай ма!ан дар. Шаьра дешар, хаттараш в!аши тела хар, жоп дизза хургдолаш шийгара т!атоха хар. Дийшачун корта бар.
45			1	Чахкиев С. «Нана»	Чулоацам хябувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкье дакъа лаца ха. Ший наьна сурт-сибат дила ха. Наьна дозалах дувца, вай вахара юкье цо лоаача дакъах дувца. Шаьра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга т!ара !омадар.
46			1	Плиев М-С. «Тирк» , «Бутт»	Чулоацам хябувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкье дакъа лаца ха. Шаьра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга т!ара !омадар.
47			1	Плиев М-С. «Са моаршал да хьога»	Поэта вахарахи кхолламахи лоаца дувцар. Байта чулоацам хябувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкье дакъа лаца ха. Конкурса юкье дакъа лаца лоарх!авар.
48			1	Гагиев Г. «Г!айг!а оаш ма елаш», «Г!араг!ураш»	Поэта вахарахи кхолламахи лоаца дувцар. Байта чулоацам хябувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкье дакъа лаца ха. Конкурса юкье дакъа лаца лоарх!авар.
49			1	Дувца вай ноаноех лаьца. 4 с. Муталиев Хь. «Нана». Гагиев Г. «Нана тхьайса улл.»	Чулоацам хябувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкье дакъа лаца ха. Ший наьна сурт-сибат дила ха. Наьна дозалах дувца, вай вахара юкье цо лоаача дакъах дувца. Шаьра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга т!ара !омадар. Кхыча йоазонхой наьнах лаьца произведенешца байташ йистар.
50			1	Мальсагов .А. «Оаг!ув хяллаьцача».	Чулоацам тахка, из хябувца, цун план оттае, цун кертера уйла малаг!а я хар. Шаьра дешар, хоржаш дешар, тайп-тайпара оаз оттаеш дешар. Дошлоргаца болх бе хар. Сага сурт-сибат оттаде а цун оамалаш ювца а белгалдешаш доаладе хар.
51			1	Шадиев С. «Даьци».	Чулоацам тахка, из хябувца, цун план оттае, цун кертера уйла малаг!а я хар. Шаьра дешар, хоржаш дешар, тайп-тайпара оаз оттаеш дешар. Дошлоргаца болх бе хар. Сага сурт-сибат оттаде а цун оамалаш ювца а белгалдешаш доаладе хар. Т!ема хана юртарча бахархой т!ема юкье лаьцача дакъах дувца хар, цу санна болчарех материал лахар.
52			1	Осмиев Хь. « Нана дагалаьца». Хамхоев А. «	Чулоацам хябувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкье дакъа лаца ха. Ший наьна сурт-сибат

				Кхалнах».	дила ха. Наьна дозалах дувца, вай вахара юкъе цо лоаача дакъах дувца. Шаьра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга тlара lомадар. Кхыча йоазонхой наьнах лаьца произведенешца байташ йистар.
53			1	Хьамсара lалама сурташ. 9 с. Плиев А. «Шера ханаш», «Аькхе»	Шин байта чулоацам вlаши бистар, кертера уйла хьаала хар. Эпитеташ, олицетворенеш хьалеха хар. Чулоацам хьабувцар, план оттаяр. Шера ханах лаьца дувцар, цар моттиг сага вахара юкъе малагlа я хар. Мотт шаьрбар, сочинени кхолла хар.
54			1	Чаплина В. «Ткъамашца лела сахьат»	Йоазонхочун вахарахи кхолламахи хар, цун произведени хаттарашца тахкар, чулоацам хьабувцар, яздара оамал мишта я хар. Произведенешкара эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хьалехар, кердача дешай маlан дар. Шаьра дешар, хаттараш вlаши тела хар, жоп дизза хургдолаш шийгара тlатоха хар. Дийшачун корта бар.
55			1	Николаенко И. «Лоаман хий» Гагиев Г. «Даьхе» Плиев А. «Бlаьсти йоалаш»	Байтий чулоацамаш вlаши бистар,литературни приёмах дувцар, шаьра, оаз таоеш дешара болх бар, юкъарадар хьаала хар. Кертерча уйлах къамаьл дар. Мотт шаьрбар. Даьхех бола кхетам шербар, цунцара безам кхебар.
56			1	Осмиев ХЪ. «Бlаьстан денош» ,	Шаьра, оаз таоеш дешара болх бар. Кертерча уйлах къамаьл дар. Мотт шаьрбар. lаламах бола кхетам шербар, кlоаргабар, цунцара безам кхебар.
57			1	Гагиев Г. «Бlаьсти», Кодзоев Н. «Бlаьстинг» .	Поэтий байташ шаьра, оаз тоаеш ешар, чулоацам хьабувцар, вlаши бистар. Къамаьл шаьра дар, гlалгlай метта хозалах дувцар, поэташа байташ язъеш гучаяьхача оамалех къамаьл дар. Керда материал зизах лаьца урока юкъе йоалаяр.lаламах берий кхетам шербар, кlоаргабар.
58			1	Мякиев А. «Селалад»	Къамаьл шаьра дар, гlалгlай метта хозалах дувцар, поэта байт язъеш гучаяьхача литературни оамалах къамаьл дар. Керда научни материал селаладах лаьца урока юкъе йоалаяр.lаламах берий кхетам шербар, кlоаргабар.
59			1	Арапиев ХЪ. «Хьаст»	Поэта вахарахи кхолламахи дувца хар. Байта чулоацам нийса, шаьра, оаз тоаеш беша, хьабувца хар. Байта кертера уйла хьаала хар. Дийшачох хаттар оттаде а жоп дала а хар. Дешар мел лоархlаме да хар. Научни текст урока юкъейоалаяр.
60			1	Гагиев Г. «Вlовнаш». « Гlаи цун тlехьеи».	Произведеней чулоацам хар, хьабувцар, хаттарашта дизза жоп далар. Дошлоргаца болх бе хар, кертера дар хьакьоастаде, текста план оттае хар. Гlалгlай исторе чу вlовнаша dlалоаца моттиг хар, ший къаман истори деза леладар. Мохк безар, лорабар.
61			1	Шадиев С. «Чарахьал дитар». «Бакьилг»	Йоазонхой произведенеш нийса, шаьра еша хар. Цар чулоацам тахкар, хьабувцар. Текста кертерадар хьакьоастаде хар, дувзадenna къамаьл шаьрдар. Дошлоргаца болх бе хар. Дийшачун доагlа кица доаладе хар.

				Арчаков Т.	1алам дезаш хилар, из лорадара бокъонаш йовзаш хилар. Дешар сага мел лоарх1а ме да хар.
62			1	Эрсий йоазонхой. 5 с. Пушкин А. «1уйре». «1ан сайре».	Поэта байташ хар, уж нийса еша хар, цар чулоацам лоацца хъабувцар. Хаттарашта дизза жоп дала ха, чулоацама юкъера хаттара жоп луш эша предложени еша хар. Эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хъалаха ха. Поэта литературни приёмах дувца хар, дагахъа ши байт хар. Кхыча поэтий байташца йистар Пушкина байташ. Къамаъл шаьрдар, мотт беза ларх1ар, лелабар. Поэта литература юкье лаьца никъ малаг1а ба хар. Дешара лоарх1а ме хар.
63			1	Паустовский К. «Хъу». Чехов А. «Аьрзи».	Йоазонхой произведенеш нийса, шаьра еша хар. Цар чулоацам тахкар, хъабувцар. Текста кертерадар хъакъоастаде хар, дувзаденна къамаъл шаьрдар. Дошлоргаца болх бе хар. Дийшачун доаг1а кица доаладе хар. 1алам дезаш хилар, из лорадара бокъонаш йовзаш хилар. Дешар сага мел лоарх1а ме да хар.
64			2	Толстой Л. «Циска к1ориг».	Шаьра дешар, йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаъл оттаде хар. Чулоацам хъабувцар, хоржаш деша, план оттае хар. Сага дийнаташцара бувзамах дувца хар, 1алам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар. Сценка юкье дакъа лацар.
65			1	Тютчев Ф. «Б1аьстан хиш». Блок А. « О, ма безам ба са ваха».	Йоазонхой произведенеш нийса, шаьра еша хар. Цар чулоацам тахкар, хъабувцар. Текста кертерадар хъакъоастаде хар, дувзаденна къамаъл шаьрдар. Дошлоргаца болх бе хар. Дийшачун доаг1а кица доаладе хар. 1алам дезаш хилар, из лорадара бокъонаш йовзаш хилар. Дешар сага мел лоарх1а ме да хар.
66			1	Крылов И. « Баскилги зунгати». Классал араха дешар «Тайп-тайпарча къамий фаьлгаш»	Шаьра дешар, йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаъл оттаде хар. Чулоацам хъабувцар, хоржаш деша, ролах деша, план оттае хар. Сага къахьгамцара бувзамах дувца хар, 1алам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар. Сценка юкье дакъа лаца хар. Г1алг1ай багахбувцама безам т1абахийтар.

Г1алг1ай республика
Мор1албика район
Соаг1апчара № 19 йола школа

4 классе 2023-2024 дешара шера г1алг1ай мотт хъехара балха программа

Д1акхетора каьхат.

Программа оттаяьй ФГОСа компоненташца ювзаяь, г1алг1ай мотт хъехара Г1алг1ай республика дешара министерство хетаяьча хьокхама программага хъежжа 4 класса г1алг1ай мотт хъехара долча дешара книжках. Книжка чулоацам оттабаьраш: К.А.Гагиев, Н.Д.Котиева, Оздоев, А.О. Мальсагов. Арахийцад книжка тоа а даь кхозлаг1а 2009 шера «Сердало» яхача издательство-256 оаг1ув.

Юхььанцарча классашка дешара урокаш хъехаш болча хъехархошта хьалхашка доккхий а бехктохкаме а декхаращ латт: дешархой шаьра, нийса, кхетадеш, кьоастадеш деша 1омабар; дешара книжкаш т1арча произведений чулоацам бовзийтар а цар керттера уйла йовзийтар а.

4 класса дешара книжка чулоацам 10 разделах, дакъах латт:

Даьй –мохк-Г1алг1айче-8 сахьат ;

Хьамсара 1алама сурташ-4 сахьат ;

Къахьегам, г1улакх, эздел-доттаг1ий ба-8 сахьат ;

Халкъа багахбувцам- 9 сахьат;

Машараи доттаг1алаи т1ехьа -7 сахьат;

Г1алг1ай йоазонхой- 12 сахьат;

Дувца вай ноаноех лаьца- 4 сахьат;

Хьамсара 1алама сурташ- 9 сахьат;

Эрсий йоазонхой-5 сахьат ;

Классал арахьа дешар-5 сахьат.

Эрсий йоазонхой произведенеш юкьеяхьара ма1ан да г1алг1аи эрсии литература в1аши ювзаяра, метта к1оагалонаш, хозал тахкар, шинна метта безам т1абахийтар, сага кхетаме мел лоарх1аме да цу литература чулоацамо хъехар берашта д1ахайтар.

Государственное казённое образовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа №19 с.п. Сагопши»
Малгобекского района РИ